

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА ТА САДІВНИЦТВА

**Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції
8 листопада 2023 р.**

Запоріжжя – 2023

Всеукраїнська науково-практична конференція, 8 листопада 2023 р.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ДМИТРА МОТОРНОГО**

**КАФЕДРА РОСЛИННИЦТВА ТА САДІВНИЦТВА
ІМЕНІ ПРОФЕСОРА В. В. КАЛИТКИ**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИРОБНИЦТВА
ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА ТА
САДІВНИЦТВА**

*Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції
8 листопада 2023 р.*

**Запоріжжя
2023**

УДК [633+634+635](08)
Т 13

Рекомендовано Вченою Радою Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного, Протокол № 4 від 28.11.2023 р.

Актуальні питання виробництва продукції рослинництва та садівництва: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Запоріжжя, 8 листопада 2023 р.) / ТДАТУ; ред. кол. С. В. Кюрчев, А.І. Панченко [та ін.]. Запоріжжя : ТДАТУ, 2023. 108 с.

У збірці представлені матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції за результатами досліджень та актуальних питань щодо виробництва продукції рослинництва та садівництва в Україні.

Матеріали будуть цікаві викладачам закладів вищої освіти, науковим співробітникам, аспірантам, докторантам, здобувачам вищої освіти, фахівцям і керівникам сільськогосподарських підприємств та науково-дослідних установ, всім, кого цікавить проблематика запровадження інноваційних технологій вирощування, первинної переробки та зберігання сільськогосподарських культур, фізіолого-біохімічні основи підвищення врожайності та якості продукції рослинництва та садівництва, питання механізації та автоматизації агротехнологій в галузі.

Відповідальність за зміст наданих матеріалів, точність наведених даних та відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Редакційна колегія: **Кюрчев С. В.** - д.т.н., професор, ректор Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного; **Панченко А. І.** - д.т.н., професор, проректор з наукової роботи ТДАТУ; **Іванова І. Є.** - к.с.-г.н., доцент, декан факультету агротехнологій та екології ТДАТУ; **Кувачов В. П.** - д.т.н., професор, декан механіко-технологічного факультету ТДАТУ; **Колокольчикова І. В.** - д.т.н., професор, декан факультету економіки та бізнесу ТДАТУ; **Галько С. В.** - к.т.н., доцент, декан факультету енергетики та комп'ютерних технологій ТДАТУ; **Колесніков М. О.** - к.с.-г.н., доцент, завідувач кафедри рослинництва та садівництва імені професора В. В. Калитки ТДАТУ.

Адреса для листування:

69000, Україна, Запорізька обл., м. Запоріжжя, пр. Соборний, 226

e-mail: rosl@tsatu.edu.ua

Сайт конференції: <https://peers.international/uk/cichpp>

*Конференція організована в рамках міжнародного проєкту **ОРТІМА** – “Відкриті практики, прозорість та доброчесність для сучасної вищої школи” за підтримки Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти України.*

©Автори тез, включені до збірника, 2023

©Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, 2023

2. Гулевський В. Б., Постол Ю. О., Ковальов О. О. Використання інформаційних технологій як ефективного засобу вивчення дисципліни «Основи проєктування систем електрифікації». *Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти: збірник науково-методичних праць*. 2023. Вип. 26. С. 37-46
3. Гулевський В., Постол Ю., Мигуля В. Перспективи застосування автоматизованого проєктування систем очищення змащувально-охолоджувальних рідин. *Науковий вісник Таврійського державного агротехнологічного університету*. 2023. Вип. 13, т. 1. <https://doi.org/10.31388/sbtsatu.v13i1.387>
4. Technologies. CEOS Data. веб-сайт. URL: <https://www.ceosdata.com/technologies> (дата звернення: 24.09.2023).
5. Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-p#Text> (дата звернення: 24.09.2023).

СТРАТЕГІЯ РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ СУЧАСНИХ АГРОТЕХНОЛОГІЙ

Постол Ю. О., к.т.н., Гулевський В. Б., к.т.н.

*Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного, м. Запоріжжя
e-mail: yuliapostol111@gmail.com
vadym.hulevskiy@tsatu.edu.ua*

Зазвичай виділяють дві категорії виробничих ресурсів: матеріальні та людські, а вони, у свою чергу, поділяються на матеріальні ресурси, сировинні матеріали, капітал та на працю, включаючи підприємницьку здатність, відповідно.

Але враховуючи те, що в останні десятиліття збільшуються темпи зростання економік усіх країн, все інтенсивніше використовуються природні ресурси. Це призводить до глобальних проблем – до вичерпання природних ресурсів та екологічного колапсу у майбутньому. Про що б'ють на сполох екологи. Гостро ставиться питання ресурсозбереження, зокрема й у сучасних агротехнологіях [1,2].

Основні напрямки в галузі ресурсозбереження:

1) у розрізі управлінської діяльності:

- впровадження технологій, спрямованих на раціоналізацію використання ресурсів;

- використання управління, спрямованого на ресурсозбереження.

2) у розрізі господарської діяльності:

- підвищення ефективності використання ресурсів;
- підвищення ефективності виробництва.

3) у розрізі технологічних рішень:

- скорочення обсягів споживання ресурсів;
- скорочення втрат ресурсів.

Великий інтерес викликають дослідження щодо ресурсозбереження у розрізі підвищення ефективності використання сільськогосподарських технологій, що пов'язано із серйозними галузевими особливостями. Так, характер використання ресурсів багато в чому залежить від їх запасів та здатності до відновлення. На відміну від енергетики, металургії та багатьох інших галузей промисловості сільське господарство використовує переважно поновлювані ресурси. Багато геодинамічні процеси можуть призвести до зниження родючості ґрунтів та скорочення площі землі, придатної для сільськогосподарського використання, забруднення ґрунту, вододжерел та самої сільськогосподарської продукції.

Але, враховуючи поновлюваний характер агроресурсів, можна припустити, що зниження їхньої якості та зменшення кількості не є неминучими і що при раціональному використанні процеси деградації можуть бути припинені.

Щоб досягти цього, необхідно розробити та впровадити відповідні ресурсозберігаючі технології.

Охарактеризуємо значення екологізації сільського господарства у тих глобальних природоохоронних проблемах.

Позиції різних наукових напрямів можна згрупувати у три концептуальні стратегії.

1. Стратегія «стійкого сільського господарства» (sustainable agriculture), що передбачає збереження та відтворення аграрної ресурсної бази, оптимальне (менш інтенсивне) застосування агрохімікатів, екологічно більш збалансовану структуру використання землі. Однак практично уникнення мінеральних добрив, ГМО та отрутохімікатів означає закономірне зниження продуктивності сільськогосподарських процесів та зростання імпорту, що, незважаючи на об'єктивність, не користується громадською підтримкою.

2. Стратегія «альтернативного сільського господарства». Вона заснована на біодинамічній та органічній рівновазі, виникла в Америці та Європі як протидія необґрунтованої інтенсифікації. Протидія розглядається не як спосіб регулювання технологічних процесів у сільському господарстві, бо як спосіб обмеження корпорацій у виборі форм інтенсифікації отримання прибутку.

3. «Компромісна стратегія». На думку її прихильників, рівень інтенсифікації сільського господарства необхідно диференціювати та адаптувати до місцевих природних та економічних умов. При цьому екологічні та економічні витрати технічного прогресу аграрного сектора можна значно зменшити за допомогою застосування досягнень генетики, біохімії рослин та тварин, інших напрямів природознавства, яких зовсім не обов'язково відмовлятися. Диференційований

підхід виходить із переконання, що індустріалізація та інтенсифікація сільського господарства відповідають перспективам подолання кризи та подальшого поступального розвитку українського агропромислового комплексу.

В результаті розгляду сучасних підходів до ресурсозбереження, в умовах зростання інтенсивності споживання природних ресурсів, виявлено основну, на думку багатьох фахівців, проблему, пов'язану з відсутністю системного підходу до оцінки економічної та екологічної ефективності ресурсоспоживання.

Це особливо важливо в умовах «кризи суспільства споживання», коли терміни «зелений», «екологічний», «ресурсозберігаючий» якщо і підкріплюються технологіями, то тільки з позиції безпеки для споживача, а в більшості випадків просто є складовою маркетингового слогану, що дає можливість вигравати в конкурентній боротьбі за гаманці споживачів, дозволяючи при цьому ще й підвищувати маржинальність продажів. Однак це також у більшості випадків не має нічого спільного з ресурсозбереженням у вихідному трактуванні.

Тому, з «природної» позиції технологія використання має не лише давати в результаті безпечний продукт, а й бути безпечною для навколишнього світу.

Список використаних джерел

1. Лобас М. Г., Россоха В. В., Соколов Д. О. Управління інноваційно-технологічним розвитком агросфери. Київ : ННЦ ІАЕ, 2016. 416 с.
2. Technologies. CEOS Data. веб-сайт. URL: <https://www.ceosdata.com/technologies> (дата звернення: 24.09.2023).